

Betreft: Reactie op wetsvoorstel “Wet voorschriften vrijstelling bij richtingsbezwaren”

Geachte lezer,

Aandachtig heb ik het wetsvoorstel gelezen en voel me sterk geroepen inzicht te geven in thuisonderwijs zoals wij, mijn vrouw en ik, daar invulling aan geven. Eerst geef ik ons referentiekader aan. Daarna volgt een korte bespreking van de vier aandachtspunten genoemd in het regeerakkoord. Ik eindig met een nawoord.

### **Referentiekader**

Wij geven aan twee kinderen thuisonderwijs. Wij zijn ons bewust dat *“Ouders [...] hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.”*, zie Artikel 18 lid 1, Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Dit nemen wij zeer serieus. Wij vinden dat deze eerste verantwoordelijkheid komt met het stichten van een gezin. De ontwikkeling van het kind als volledig mens staat centraal in ons gezin.

Aan de andere kant, wij gebruiken wetenschap en ondernemerschap om thuisonderwijs invulling te geven. Inhoudelijk gebruiken wij het om onze kinderen kritisch te leren kijken naar de wereld waarin zij leven. Als thuisonderwijzers helpt het ons in het kundig faciliteren van hun leerproces.

Wij zijn een multicultureel gezin waarbij wij, mijn vrouw en ik, lange periode in ieders land hebben geleefd. Dit erfgoed bepaald mede de maatschappelijke en culturele waarden en normen die wij dragen. Wij vinden het belangrijk en zelfs noodzakelijk dit aan onze kinderen door te geven.

### **Punt 1: Kwaliteit**

De vorm van thuisonderwijs die onze kinderen ontvangen is te vergelijken met 1-op-1 onderwijs. Beide kinderen geven aan waar hun interesses liggen en wij faciliteren hun ontwikkelingsproces. Onze ervaring is dat ze zo vanuit eigen motivatie sneller en beter leren. Er zijn geen (formele) toetsen nodig. Op een informele en ontspannende manier (bijv. tijdens het eten) geven de kinderen uitleg van wat ze hebben geleerd/ontdekt. Het ontwikkelingsproces is altijd aan verandering onderhevig, omdat interesses veranderen en soms andere stappen eerst dienen te worden doorlopen.

Als ik kijk naar het voorstel van de overheid, dan heb sterke twijfels of het gehele pakket van (vereiste) leerplan, toetsen en onderwijsvolgsysteem bijdraagt aan de kwaliteit van de individuele ontwikkeling van ons kind. Daarnaast staat in het voorstel dat deskundigen het thuisonderwijs gaan beoordelen. Dit baat mij zorgen, omdat weinig mensen praktische ervaring met 1-op-1 onderwijs hebben. Ik betwijfel ook of iemand - zonder academische ervaring in kinderpsychologie - inhoudelijk kan oordelen of de vorm van thuisonderwijs wel goed of slecht is voor mijn kinderen, gezien ieder kind uniek is.

### **Punt 2: Bekwaamheid**

Wij gebruiken materiaal en technieken uit verschillende landen, bijv. hoofdrekenen uit Japan, exacte vakken uit de Verenigde Staten/Engeland en specifieke onderwerpen van andere thuisonderwijzers wereldwijd. Soms werkt Nederlands materiaal niet, maar is de inhoud goed. Dan moeten we de inhoud op een andere manier presenteren. Soms zijn er momenten dat de kinderen levenservaring kunnen opdoen. Ze moeten dan zelf iets onderzoeken alvorens bijv. zelfstandig een fiets te repareren of slakken als huisdier op te vangen. Ook kan noodzakelijke tijd vrijgemaakt worden om emotioneel eerst iets te verwerken. Kortom, voor ons als thuisonderwijzers zijn aanpassingsvermogen en begrip de leidende kwaliteiten, naast competenties van creativiteit en onderzoek om constant het leerproces en de leerervaring te verbeteren.

De bekwaamheidseisen voor thuisonderwijs zijn fundamenteel anders dan voor schoolonderwijs. Het bevorderen van nieuwsgierigheid resulteert in spontane leermomenten, veranderende interesses en vooral diepgang. Wij gebruiken boeken en materiaal bedoeld voor het hoger onderwijs (bijv. voor taal) en/of uit het buitenland (bijv. voor exacte vakken), omdat het aansluit op de motivatie en wensen van het kind. Het kind alles planmatig aanleren, blijkt juist averechts te werken. Als thuisonderwijzers moeten wij ons nieuwe onderwerpen eigen te maken en soms het eigen kennisniveau ontstijgen. Wij zijn dus autodidactisch en leren dat ook onze kinderen aan. Een bewijs waaruit blijkt dat je bijv. de Nederlandse taal beheerst op een bepaald niveau, zegt weinig over het didactisch niveau bij thuisonderwijs om een kind te begeleiden in zijn ontwikkeling.

### **Punt 3: Burgerschap**

Wij ervaren thuisonderwijs als 24 uur per dag, 7 dagen in de week, binnen en buitenshuis. Wij zijn consistent in onze normen en regels. Het geeft onze kinderen stabiliteit, zekerheid en rust. Bewustwording van rechten en plichten is onderdeel van de opvoeding en leren. Zo leren onze kinderen al vroeg bijv. over mensenrechten, privacy (AVG) en internetgebruik. Thema's die in de wereld spelen worden aan tafel besproken, betoogd en naderhand soms diepgaand uitgezocht. Het onafhankelijk vormen van een eigen mening is onderdeel van de opvoeding.

Mijn kinderen participeren bewust in de maatschappij via sport, ontmoetingen, workshops, kindercolleges, contact met buitenlandse vrienden en draaien dagelijks mee in het gezin. Ze leren om eerst te luisteren en niet gelijk te oordelen of te discrimineren. Mijn kinderen spelen graag met kinderen uit verschillende leeftijdsgroepen en zij communiceren met volwassenen in de buurt. Er is geen leeftijdsbarrière om een gesprek aan te gaan met iemand. Er wordt wijs omgegaan als kinderen of volwassenen pestgedrag vertonen.

Goed burgerschap groeit voort uit opvoeding en wordt bij thuisonderwijzers praktisch beleefd. Ik vind het niet logisch, noch noodzakelijk dat dit in een onderwijsplan moet worden vastgelegd.

### **Punt 4: Veiligheid**

Iedereen in de buurt weet dat onze kinderen thuisonderwijs krijgen. De ouders van de kinderen waar ze mee spelen, weten het. Sommige mensen in de winkels stellen vragen en reageren positief. De wijkagent die met onze kinderen praat, weet het ook. Onze kinderen voelen zich hier veilig. Er is meer dan voldoende sociale controle.

De bezoekplicht uit het wetsvoorstel is een directe inbreuk op de privacy. Een onbekende die de slaapkamers komt inspecteren, een plek waar mijn kinderen zichzelf kunnen zijn en zich concentreren om te leren, schaadt het gevoel van veiligheid van mijn kinderen. Dit is helemaal niet wenselijk! Voor mij zou dit tegen de fundamentele rechten van het kind en de ouders gaan, want het maakt een veilige omgeving juist onveilig. Het lijkt mij niet dat dit de bedoeling kan zijn van het wetsvoorstel. Als de politie dit niet mag, ook niet vanwege Covid-19, dan kan het toch niet zo zijn dat een inspecteur van het onderwijs (of een leerplichtambtenaar) dit wel zou mogen? Mijn vrouw en ik voelen ons bedreigd met beëindiging van de vrijstelling, want we moeten verplicht akkoord gaan met de inspectie aan huis.

### **Nawoord**

Opvoeding is toewijding. Thuisonderwijs is toewijding. De ontwikkeling van een kind is een recht en plicht dat aan de ouders is toebedeeld. Als onderwijs een onderdeel is van de ontwikkeling van een kind en de overheid moet daarin voorzien, dan zouden alle ouders het recht moeten hebben om het beste voor hun kind te kunnen kiezen. Voor een kind kan op latere leeftijd thuisonderwijs de betere oplossing zijn, tijdelijk of permanent. Gelijke kansen om te leren en te ontwikkelen is niet aan leeftijd gebonden en dient zeker niet beperkt te worden.

In het IAK van dit wetsvoorstel wordt 'het probleem' opgesomd: de huidige wetgeving regelt niet de grond van richtingsbezwaren en weet daarom niet hoeveel jongeren thuis onderwijs krijgen en is er geen zicht op de kwaliteit van het onderwijs thuis. Echter, de gemeentes weten al wie thuis onderwijs krijgen. Het is een wettelijke plicht van de ouders om voor de ontwikkeling van het kind te zorgen en ieder jaar moet dit opnieuw worden aangemeld bij de B&W. De kwaliteit van thuisonderwijs kan je niet toetsen binnen het kader van schoolonderwijs. Zelfs onderwijs op een privéschool is anders dan thuisonderwijs. Het wetsvoorstel gaat niet over richtingsbezwaar, niet over thuisonderwijs en zeker niet over de ontwikkeling van een kind, maar over inrichting van schoolonderwijs thuis.

Inderdaad, onderwijs is voor de wetgever een "*voorwerp van de aanhoudende zorg der regering*" (Grondwet art. 23, 1.), maar het staat niet vast dat het een onderwerp van bezorgdheid is. Tot op heden is er geen studie (of nieuwsbericht) over het aantal werklozen of ontspoorde jongeren uit het thuisonderwijs. Ook is wetenschappelijk niet bewezen dat ouders hun kinderen niet kunnen onderrichten. Motivatie, aanpassingsvermogen, inzet, heel veel liefde en geduld, samenwerking binnen het gezin, enzovoorts. Tezamen is dit toewijding.

De verantwoordelijkheid van de wetgever is om toegang tot onderwijs te garanderen, voor ieder kind. Thuisonderwijs is een vorm van onderwijs dat eenvoudig kan worden erkend, want het bestaat en is wereldwijd bekend. Kennis over thuisonderwijs zal de wetgever betere handvaten geven om in ieder geval inhoudelijk niet de vorm van opvoeding te reguleren. Het wetsvoorstel sluit m.i. niet aan bij de realiteit van thuisonderwijs.

Ten slotte, ik vond het jammer dat kinderen onder 16 jaar niet mogen reageren op dit wetsvoorstel, terwijl het een recht van het kind is om gehoord te worden. Mijn kinderen hebben kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Uit hun betoog over het wetsvoorstel hebben zij o.a. het volgende geschreven:

- Mijn kind van 8 jaar:

"Als je een vak heel leuk vindt en de inspecteur accepteert dit niet, dan moet je naar school... Dat is oneerlijk."

"Als je 1 dag op school zit, lijkt dit leuk. Maar later kom je thuisonderwijs tegen en mag dit niet."

"Onderwijs op een locatie lijkt net als quarantaine."

- Mijn kind van 12 jaar:

"Ik krijg thuisonderwijs, omdat ik lastig ben gevallen door mijn leerkrachten."

"Het lijkt wel alsof straks we allemaal naar school moeten."

"Waarom mag je thuis geen andere taal spreken?"

Dank voor uw aandacht.

Met vriendelijke groet,

Drs. R.E.R.